

DETERMINANTY INKLUZÍVNEJ EDUKÁCIE V MATERSKÝCH ŠKOLÁCH ZAPOJENÝCH DO NÁRODNÝCH PROJEKTOV PRIM A PRIM II.

Viera ŠILONOVÁ

Vladimír KLEIN

8.8.2023

5 relevantných podmienok úspešnej realizácie inkluzívneho vzdelávania

NP PRIM a PRIM II plnia všetky podmienky a kritériá potenciálne úspešnej implementácie inkluzívneho vzdelávania v MŠ.

Inkluzívne vzdelávanie - rozvíjajúca sa filozofia, koncepcia, v rámci ktorej majú čoraz väčší význam otázky súvisiace s rozmanitosťou a demokraciou.

5 relevantných podmienok úspešnej realizácie inkluzívneho vzdelávania

- 1. Čo najskôr:** včasné podchytenie, intervencie a aktívne opatrenia.
- 2. Inkluzívne vzdelávanie prospieva všetkým:** pozitívny vzdelávací a sociálny dosah inkluzívneho vzdelávania.
- 3. Vysokokvalifikovaní odborníci:** význam vysokokvalifikovaných odborníkov vo všeobecnosti a konkrétne PZ (aj PA) a OZ.
- 4. Podporné systémy a mechanizmy financovania:** potreba funkčných podporných systémov a súvisiacich mechanizmov financovania.
- 5. Spoľahlivé údaje:** dôležitá úloha údajov - prínosy a obmedzenia ich použitia.

STRATEGICKÉ DOKUMENTY V OBLASTI INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA S DÔRAZOM NA SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉ DETI PREDŠKOLSKÉHO VEKU

Kontext a súlad NP PRIM a PRIM II. so strategickými dokumentmi

- Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania na roky 2018 – 2027 (MŠVVaŠ SR),
- Plán obnovy a odolnosti SR (vláda SR),
- Prvý akčný plán plnenia Stratégie inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní na roky 2022 – 2024 (MŠVVaŠ SR),
- Zavádzanie podporných opatrení vo výchove a vzdelávaní (MŠVVaŠ SR),
- Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 (Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity).

Prínosy NP PRIM a PRIM II – implementácia aktivít do školskej legislatívy - udržateľnosť

Zákon NR SR č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a

Zákon NR SR č. 138/2019 z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch

- ✓ Inkluzívna výchova a inkluzívne vzdelávanie – základný princíp NP.
- ✓ Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v MŠ s akcentom na osobitosti výchovy a vzdelávania detí so ŠVVP podľa princípov inkluzívnej edukácie.
- ✓ Pôsobenie pedagogických asistentov, školských špeciálnych pedagógov a odborných zamestnancov ako súčasť školských podporných/inkluzívnych tímov v MŠ.
- ✓ Inštitucionalizácia školských podporných tímov (počas implementácie NP PRIM a PRIM II sme používali pojem školský inkluzívny tím).

Završenie snahy manažmentu národných inkluzívnych projektov PRIM a PRIM II a zamestnancov zapojených MŠ.

Súvislosti NP PRIM a NP PRIM II s vedou a výskumom

- **Projekt VEGA:** 1/0522/19 | 11 *Tvorba inkluzívneho prostredia v MŠ a inkluzívne prístupy v diagnostike a v stimulácii vývinu sociálne znevýhodnených detí (2019-2022)*
- **Projekt VEGA:** 1/0114/23 *Možnosti inkluzívnej edukácie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (2023-2026)*

Cieľ: Štandardizácia diagnosticko-stimulačných programov.

DETERMINANTY INKLUZÍVNEJ EDUKÁCIE V MATERSKÝCH ŠKOLÁCH ZAPOJENÝCH DO NP PRIM A PRIM II - publikácia

- Inkluzívne vzdelávanie na predprimárnom stupni školskej sústavy
- Diagnostika a stimulácia detí predškolského veku a index inklúzie - analýza prístupov a výskumov (prieskumov) v SR a v zahraničí
- Evalvácia diagnostiky a stimulácie detí MŠ v školskom roku 2022/2023
- Komparatívna analýza výsledkov diagnostiky a stimulácie detí MŠ v rámci implementácie národných projektov PRIM a PRIM II
- Evalvácia práce inkluzívnych tímov MŠ
- Autoevalvácia úrovne inkluzivity MŠ a akčné plány zmeny
- Vzdelávacie cesty absolventov MŠ

Výsledky diagnostiky a stimulácie za obdobie školských rokov 2018/2019 – 2021/2023

Výsledky diagnostiky a stimulácie 3-4 ročných detí MŠ (2019-2023)

Národný projekt	Školský rok	Počet MŠ	Počet detí MŠ	Celková úspešnosť (%)
Projekt inklúzie v MŠ (PRIM I)	2019/2020	25	397	100
	2020/2021	54	414	81,25
Projekt inklúzie v MŠ (PRIM II)	2021/2022	68	421	78,13
	2022/2023	67	390	77,94
Spolu			1 622	84,33

Výsledky diagnostiky a stimulácie za obdobie školských rokov 2018/2019 – 2021/2023

Výsledky diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných detí MŠ (2018-2023)

Národný projekt	Školský rok	Počet MŠ	Počet detí MŠ	Celková úspešnosť (%)
Projekt inklúzie v MŠ (PRIM I)	2018/2019	82	840	73,68
	2019/2020	41	425	86,84
Projekt inklúzie v MŠ (PRIM II)	2020/2021	81	1 205	71,05
	2021/2022	97	2 012	68,42
	2022/2023	104	2 379	76,75
Spolu			6 861	75,35

Výsledky diagnostiky a stimulácie za obdobie školských rokov 2018/2019 – 2021/2023

ZÁVER:

Výsledky vstupnej a výstupnej diagnostiky a následnej stimulácie detí MŠ v období rokov **2018-2023 (5 etáp diagnostiky a stimulácie)** jednoznačne preukázali vysokú efektivitu diagnosticko-stimulačných programov aplikovaných pre 3-6 ročné deti MŠ.

- Deti vybraných MŠ **dosiahli štatisticky významne lepšie výsledky vo výstupnom depistážnom orientačnom vyšetrení ako vo vstupnej depistáži.**
- Parciálne vyhodnotenie podľa stimulovaných oblastí: deti zo zapojených MŠ do výskumu **dosiahli štatisticky významne lepšie výsledky vo výstupnom depistážnom meraní v porovnaní s výsledkami vstupnej depistáže.**

Poznámka: Nepriaznivý vplyv COVID 19

Zaškolenie detí po ukončení materskej školy

Národný projekt	Školský rok	Počet všetkých detí	Odložená povinná školská dochádzka		Počet zaškolených detí v ZŠ		Počet zaškolených detí v systéme špeciálnych škôl (MP)	
			Počet	%	Počet	%	Počet	%
Projekt inklúzie v MŠ (PRIM I)	2018/2019	1 773	141	7,95	1 621	91,59	8	0,45
	2019/2020	2 831	175	6,18	2 646	93,46	10	0,35
Projekt inklúzie v MŠ (PRIM II)	2020/2021	3 555	444	12,49	3 054	85,90	57	1,60
	2021/2022	3 705	470	12,68	3 176	86,74	59	1,58
	2022/2023	3 856	479	12,42	3 294	85,42	87	2,25
Spolu		15 720	1 709	10,34	13 791	88,62	221	1,24

Zaškolenie detí po ukončení materskej školy

Do systému školstva (ŠZŠ, špeciálna trieda ZŠ) pre žiakov s mentálnym postihnutím bolo zaradených spolu 221 detí (1,24 %), čo považujeme za pozitívny trend v procese zavádzania inkluzívneho spôsobu vzdelávania na predprimárnom stupni školskej sústavy a je v súlade aj s filozofiou NP PRIM a PRIM II.

Mierny nárast počtu detí zaradených do systému špeciálnych škôl (tried) v školskom roku 2022/2023 je dôsledkom zavedenia povinného predprimárneho vzdelávania, ktoré zároveň spôsobilo zánik nultých ročníkov ZŠ.

Záver

Riaditeľka MŠ v Chminianskych Jakubovanoch:

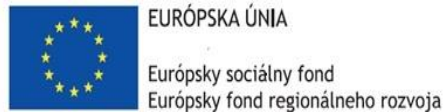
„...deti z rómskej osady zažijú pekné veci iba v materskej škole...“

Mali by sme všetci prestať vymýšľať zázračné riešenia v oblasti vzdelávania detí, ktoré pochádzajú zo sociálne znevýhodneného prostredia (z marginalizovaných rómskych komunít) – tie neexistujú. Cesta k efektívnej edukačnej a sociálnej inklúzii je jasne zadefinovaná (aj overená v praxi v uplynulých šiestich rokoch) vo filozofii národných projektov PRIM a PRIM II.....

Vstupujeme do procesov, ktoré budú trvať niekoľko desaťročí...

Pod'akovanie

Úprimne ďakujeme za výbornú spoluprácu a ústretovosť tým, ktorí sa podieľali na realizácii národných projektov PRIM a PRIM II. Pod'akovanie patrí zamestnancom Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, regionálnym koordinátorom, riaditeľkám materských škôl aj všetkým pedagogickým a odborným zamestnancom materských škôl. Publikáciu vnímame ako ukončenie šesťročnej práce všetkých aktérov zapojených do implementácie inkluzívneho spôsobu vzdelávania detí materských škôl a vyjadrujeme presvedčenie, že aj pod vedením Národného inštitútu vzdelávania a mládeže budú myšlienky inklúzie v materských školách kontinuálne realizované a rozvíjané aj v budúcnosti.

Ďakujeme za pozornosť!

viera.silonova@unipo.sk

vladimir.klein@unipo.sk